

Prenumerationserbjudande!

Prova tre nummer för 99 kr
pren@husbyggaren.se

Husbyggaren BYGG ■ EL ■ VVS ■ ANLÄGGNING
SBR | SVENSKA BYGGINGENJÖRERS RIKSFÖRBUND

UTMANING ATT ENERGIEFFEKTIVISERA HÅLLBART

– ett decennium av långsam energieffektivisering

Gårdsten, renoverat och energieffektiviserat bestånd från miljonprogrammet.

Foto: Martin von Brömssen

I examensarbetet **Energideklarationen i två vågor** har man för första gången använt data från svenska energideklarationer för att studera hur energiprestandan hos svenska flerbostadshus har utvecklats de senaste tio åren, mellan 2008, då energideklarationerna först utfärdades, och 2018. I denna text lyfter Carolina Holmberg och Jenny von Platten fram några av de erfarenheter och slutsatser de fann i samband med deras examensarbete.

TEXT: CAROLINA HOLMBERG & JENNY VON PLATTEN

En jämförelse av de energideklarationer som gjordes för tio år sedan med de som gjorts under det senaste året visar att energiprestandan har förbättrats i alla delar av flerbostadshusbeståndet. Störst förbättring har skett där energiprestandan initialt var som sämst, men trenden att per-

soner med lägre inkomst bor i byggnader med sämre energiprestanda består. Det innebär att det finns risk för ”renovering” när bostäderna med sämst energiprestanda ska upprustas.

Bostadssektorn står för 40% av den totala energianvändningen inom EU och behöver därför adresseras för att kunna nå de övergripande målen om energieffektivitet inom unionen. För att främja energief-

ektivitet i byggnader och ge fastighetsägare incitament att energieffektivisera kom för drygt tio år sedan ett EU-krav om att fastighetsägare ska utföra energideklarationer för sina byggnader. Energideklarationen innehåller information om byggnadens energianvändning och förslag på lämpliga energieffektiviseringsåtgärder. För flerbostadshus är energideklarationen giltig i tio år, vilket innebär att många fastighetsägare

är i takt med att förnya sina energideklara- tioner. Det gör att det i Sverige finns två ”vågor” av energideklara- tioner där den för- sta kom runt 2008 och den andra började komma runt 2017-2018. I studien Energide- klarationen i två vågor har vi analyserat för- ändringar i energiprestanda för de flerbo- stadshus som i juni 2018 hade hunnit få sin energideklaration förnyad genom att jäm- föra respektive byggnads första energide- klaration med dess andra.

Då den andra vågens energideklara- tioner precis börjat sammanställas har det tidigare inte varit möjligt att nyttja energi- deklara- tionen i detta syfte. En av de främ- sta fördelarna med att använda energide- klarationen som statistiskt underlag är att förändringen av energiprestanda kan stu- deras för specifika byggnader, något som inte är möjligt att göra utifrån den natio- nella energistatistiken som bygger på urvalsundersökningar där olika byggnader ingår vid varje undersökning.

Jämförelsen mellan flerbostadshusens första och andra energideklarationer visade att energiprestandan i det studerade beståndet har förbättrats med ca 18 kWh/ m², och på så sätt gått från en genomsnittlig energiprestanda på 145 kWh/m² till 127 kWh/m². Trots en markant förbättring i energiprestanda kräver de övergripande nationella målen om energieffektivisering en högre energieffektiviseringstakt än den som observerats i vår studie. Vidare kräver EU riktade åtgärder till de delar av bostads- beståndet med sämst energiprestanda, vilka enligt resultaten från studien bebos av de ekonomiskt svagaste hushållen. Att energi- effektivisera dessa områden på ett socialt hållbart sätt är en förutsättning för att främja en holistiskt hållbar bostadssektor.

I och med att energieffektivisering, upp- rustning och renovering ofta riskerar att bidra till hyresökningar finns en risk att människor inte har råd att bo kvar, ett fenomen som ofta benämns ”renovräkning”. En av bostadssektorns stora utmaningar fram- över tycks därför ligga i att energieffaktivi- sera de delar av beståndet med sämst energi- prestanda utan att det sker på bekostnad av att människor tvingas att flytta. För att på bästa möjliga sätt ta tillvara på möjlighe- ten att arbeta för mer jämlika boendevillkor samtidigt som energiprestandan i bostads- beståndet förbättras krävs god kunskap om den nuvarande utvecklingen i bostadsbe- ståndet och hur denna utveckling ser ut bland olika socioekonomiska grupper. Detta gör det möjligt att rikta bidrag åt rätt håll och införa styrmedel och incitament där de behövs som allra mest.

Ett huvudsakligt bidrag från studien

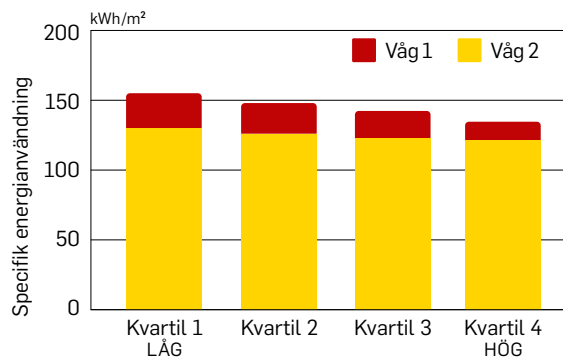

Diagram över den specifika energianvändningen (kWh/m²) i olika inkomstkvartiler för tio år sedan (gul och röd stapel) och i dagsläget (endast gul stapel).

Energideklarationen i två vågor är nya kunskaper om hur relationen mellan sociala faktorer och byggnaders energiprestanda har utvecklats under det senaste decenniet. Förhoppningen är att arbetet kan utgöra ett användbart underlag till en ökad samsyn av tekniska och sociala behov inför uppdateringen av den nationella strategin för energieffektiviserande renovering. ■

Referenser

Energideklarationen i två vågor - En byggnadsspecifik jämförelse av energiprestanda konstaterar ett decennium av reducerad energianvändning i svenska flerbostadshus

C. Holmberg, J von Platten. Examensarbete, ISSN 0282-1990, Energihushållning Institutionen för Energivetenskaper LTU

CAROLINA HOLMBERG
Civ. ing. LTH Ekosystemteknik

JENNY VON PLATTEN
Civ. ing. LTH Ekosystemteknik
Industridoktorand RISE